

CLUSTER
INITIATIVE

IZVJEŠTAJ

o stanju turističke infrastrukture u Kolašinu

1. Opšte informacije

Kolašin je opština sa velikim potencijalima za bavljenjem turizmom čemu doprinosi prije svega povoljan geografski položaj. Dobar geografski položaj Kolašina ogleda se i u njegovoj odličnoj povezanosti sa ostatkom gradova u državi. Kolašin se nalazi na sat vremena voznje automobilom kroz kanjon Platije od glavnog crnogorskog grada – Podgorice, na jugu a od izgradnje dionice auto-puta Smokovac-Uvač-Mateševo razdaljina između gradova je smanjena na svega pola sata. Ka sjeveru do granice sa Srbijom takodje je potrebno nesto malo vise od 2 sata voznje. Kroz Kolašin prolazi i pruga od najveceg znacaja u ovom region Beograd – Bar. Na ovaj nacin Kolašin je izvrsno povezan i sa morem i sa visokim crnogorskim zaledjem. Do Kolašina se moze doći preko Podgorickog aerodroma koji je udaljen oko 80 kilometara; preko Beogradskog aerodrome, a posle magistralnim putem Beograd – Podgorica, ili pak preko Dubrovačkom aerodroma sto je nesto duža trasa. Kolašin je od Beograda udaljen 400 kilometara, isto koliko i od Sarajeva, od Dubrovika 220, od Zagreba 740 kilometara, a od Ljubljane 950 kilometara.

Ukoliko ste strastveni ribolovac, u blizini grada su rijeke bogate pastrmkom, u samom gradu djeluje lovačko i ribolovačko društvo.

Kolašinci i njihovi gosti za izletišta biraju obale jezera, posebno Biogradsko ili neko glacijarnih jezera na Bjelasici.

Za nesto aktivniji odmor splavarenje Tarom je jedna od preporuka. Jedan kraći izlet ove vrste mogao bi biti splavarenje na relaciji Kolašin – Mojkovac u dužini od oko 15 km.

Posjete kanjonu Mrtvice ili neki od jednodnevnih aranzmana poput raftinga Lever Tarom takodje su u ponudi turistickih poslenika u Kolašinu, pa ukoliko vas odmor traje nesto duze preporucujemo da svaki vas dan ispunita nekim od ovih sadrzaja.

Posebno zanimljivi su sestodnevnii ili sedmodnevni aranzmani koji ukljucuju bogat program posjete prirodnim bogatstvima ovog kraja. Jedan ovakav, u organizaciji lokalne turisticke organizacije podrazumijeva – rafting tarom, planinarske ture Bjelasicom, posjetu durmitorskom kraju, Biogradskom jezeru i planini Sinjajevini i njenim visokim vrhovima. Ovo bi bila prava prilika da upoznate gotovo pola Crne Gore za svega jednu nedjelju vaseg boravka u njoj.

Kolašin nazivaju i netaknutom Svajcarskom. Kolašin se u potpunosti okrenuo planinskom rekreativnom turizmu i nacinu zivljenja. Pored zimskih sportova u novosagrađenoj dvorani obitava i vise sportskih drustava i klubova medju kojima najvise uspjeha ima kosarkaski klub Gorstak iz koga je izaslo nekoliko crnogorskih kosarkaskih asova kao sto je Vlado Scepanovic, igrac velikog evropskog kluba Panatenaikosa. U Kolašinu postoji nekoliko otvorenih sportskih terena ukoliko pozelite da se rekreativno bavite sportom tokom vaseg odmora. Nedaleko od centra grada je i fudbalski stadion.

Za sve ljubitelje biljnih vrsta u Kolašinu se nalazi pravi mali raj – djelo slovenackog biologa Danijela Vinceka koji gotovo trideset godina citavu svoju energiju predaje botanickoj basti u kojoj na relativno malom prostoru gaji na stotine razlicitih biljnih vrsta. Biljne vrste koje su zastupljene u basti karakteristicne su za oblast Durmitora, Bjelasice, Porkletija i Sinjajevine. Ljekovito bilje, sumski plodovi i ugrozene vrste nalaze se u ovoj basti koja pored naucne ima i obrazovnu svrhu jer je posjecuju studenti biologije iz ovog regiona.

Kada je u pitanju izletnicki turizam nacionalni park Biogradsko jezero ponovo se nalazi u centru paznje. Obilazak nacionalnog parka mogao bi biti odlican izbor. Tura Kolašin – Kraljevo kolo – Biogradsko jezero kroz zivopisnu prirodu, voznju po jezeru i dobrog vodica pretvorice se u nezaboravan jednodnevni izlet. Takodje, odlazak na neki od vrhova Bjelasice, za sta vam u pojedinim slucajevima nece biti potreban vodice, dace vam priliku da sa visine od 2.000 metara uzivate u pogledu koji nikad necete zaboraviti. Ukoliko ste ljubitelj planinarenja postoji

nekoliko oznacenih staza koje vode do nekoliko najpoznatijih vrhova. Ovim prostranstvima prolazi i planinska transverzala CT-1 u duzini od 120 kilometara. Ovaj planinarski put koji vodi preko Bjelasice i Biogradske gore prelazi se za oko 6 dana. Uoliko ste odlucite da se zadržite u nacionalnom parku u blizini Biogradskog jezera nalaze se bungalovi, napravljeni od drveta koji se uklapaju u prirodni ambient. Ukoliko zelite probati nacionalnu kuhinju u samom parku je i restoran Biogradsko jezero. Sam park nudi sve sto vam je potrebno za dobar provod, pocevsi od izdavanja ribolovnih dozvola, izdavanje camaca, satora, prostora za kampovanje kao i organizovanje rucaka sa tradicionalnim obrocima.

S druge strane, za zaljubljenike gorskih visova Moračke planine bice prvi i jedini izbor. Nalaze se u samom srcu Crne Gore, okružene nacionalnim parkovima i planinama na koje se pruza pogled. Na sjeveru su Maganik, Durmitor, Maglic i Ljubisnja, na zapadu se pogled pruza ka Goliji, ka istoku gledaju na Prokletije i Komove – jednom rijecju – sa nekog od 2000 metara visokog vrha mozete vidjeti sve planine Crne Gore, a po prici zaljubljenika u gorske vrhove, tokom vedrog dana cak i more.

Planinarska avantura koju vam nude ove planine, upotpunjena je i ljepotama jezera koja se na njoj nalaze. Najbolje doba za planinarsku aktivnost je kasno proljece, ljeto i rana jesen, a tokom zime, strucnjaci savjetuju nosenje dobre alpinisticke opreme.

Neke od standardnih planinarskih ruta tokom kojih se osvajaju zivopisni vrhovi Moračkih planina su:

Kapetanovo jezero (1672m) – Lastva (2226m) – Zagradac (2217m). Vrijeme potrebno za turu je oko 4 h, visinska razlika je oko 555m

Kapetanovo jezero (1672m) – Manito jezero (1764m) – Stozac (2140m). Trajanje ture je oko 2,5 sata, u duzini od oko 5 km

Strug (1475m) – Popov do (1750m) – Borova brda (2006) – Mali Zebalac (2073m) – Veliki Zebalac (2129m). Izuzetno duga tura za koju je potrebno oko 4h

Osreci (1375m) – Ropusnica (1472m) – Korita (1485m) – Ruda Glavica (2020m). Trocasovna tura.

Bare Bojovica (1540 m) – Veliki Zurim (2036 m) – Mali Zurim (1962 m) – Ilin vrh (2051 m). Nesto duza tura u trajanju od oko 4 sata duz 7, 5 km.

Crkvine (1045 m) – Bistrica (1258 m) – Barski Katun (1462 m) – Mioski Katun (1542 m) – Umovi (1945 m). Ruta u duzini od 9 km.

Medjurijecje (211 m) – Mrtvo Duboko (360 m) – Granica (1042 m) – Poljana (1594 m) – Medjedji vrh (2139 m). Nesto zahtijevnija ruta sa vecom visinskom razlikom za cije je savladavanje potrebno vise od 6h.

Jugoistocno od prostranog durmitorskog masiva nalazi se Sinjajevina (Sinjavina), najveći pasnjacki predio u Crnoj Gori koji se pruza niz dinaridski vijenac planina. Prosjecne je visine oko 1600 metara iznad mora, a najvisi vrhovi se Babji Zub (2277 m), Jablanov Vrh (2203 m), Gradiste (2174 m), Savina greda (2101 m), Veliki Pecarac (2042 m), Starac (2022 m) i Babin Vrh (2013 m). Nastala glacijalnom aktivnoscu, pruza se od Kolašina do samih oboda Nacionalnog parka Durmitor. Masiv je 40 km dug i 15km širok i izrstan je teren za sve planinarske i pjesacke aktivnosti.

Zmničko i Zabojsko jezero krasi ovu planinu. Prvo je na nadmorskoj visini od 1295m, i 4 metra duboko, dok se ovo drugo nalazi na visini od 1486m, a dubina mu je oko 19 metara.

Planinarske ekspedicije krecu se sledecim stazama:

Kolašin (940 m) – Gornje Lipovo – Klisura (1189 m)- Katunina (1418 m) – Djedov Do – Dzavrlje – Babji Zub (2277 m). Visinska razlika je oko 1100m, dužina oko 8 km, a trajanje ture oko 5h. pojedini dijelovi ture su inspirativni za čak i za iskusnije planinare.

Kolašin (954 mnm) – Gornje Lipovo (1208 mnm) – Prevoj Vratlo (1730 mnm) – Pilac (1872 mnm) – Jablanov Vrh (2203 mnm). Dužina rute je oko 8 km, a za prelazak je potrebno oko 4 h. ruta je atraktivan i uključuje odličan vidik, prolazak pored manjih bara-jezera i brojnih katuna.

Najbolje doba za planinarsku aktivnost je kasno proljeće, ljeto i rana jesen.

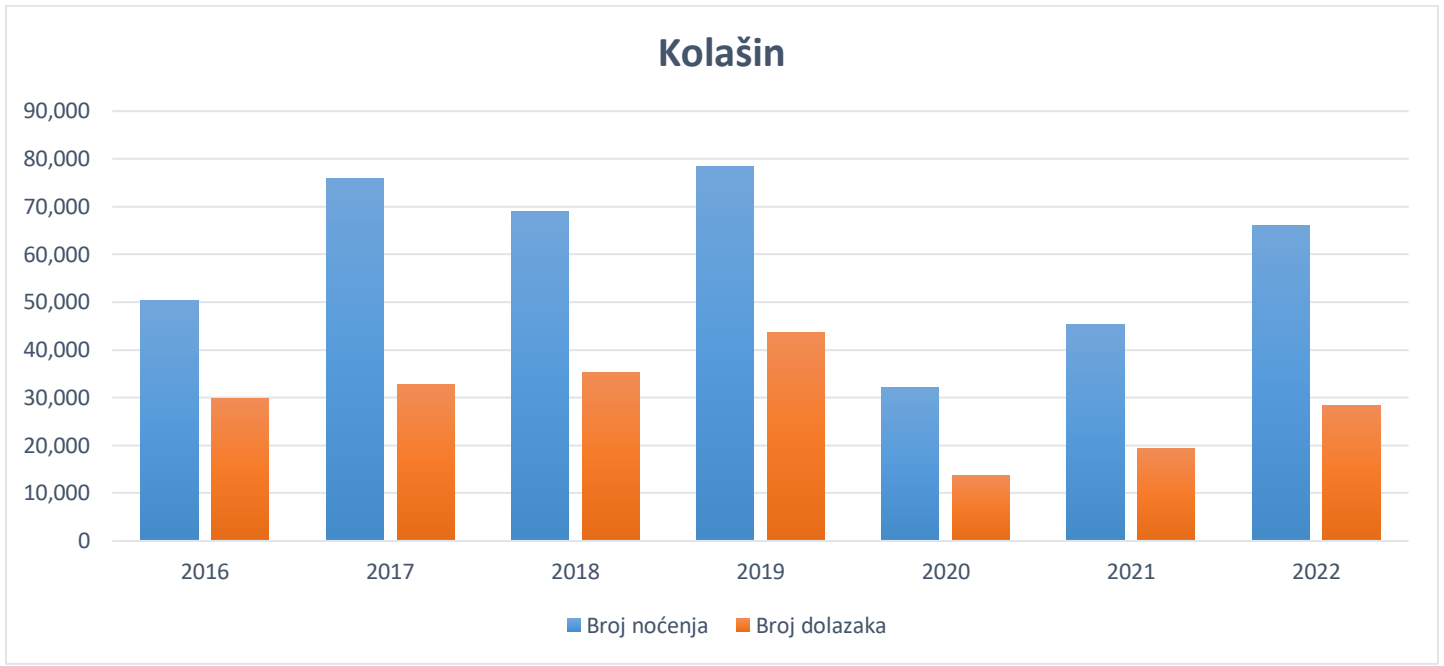
Zahvaljujući svojoj prirodnoj predodređenosti Kolašin je raj za zimski turizam. Ski centar organizuje doček i prevoz gostiju sa željezničke stanice, ili do hotela, ili do ski centra sopstvenim autobusima. Ovdje se neprestao izgrađuju i poboljšavaju uslovi za bavljenje zimskim sportovima. U Kolašinu djeluju i tri ski kluba. Danas je skijaliste na Jezerinama nadaleko poznato po kvalitetu usluge sa kvalitetnom zicarom i nekoliko ski liftova koji vode do visine čak do 1950 metara nadmorske visine. Na Jezerinama se nalaze i brojni ugostiteljski objekti pa će vas dan na snijegu potpun ukoliko provedete neko vrijeme kraj ognjista ili pak samo se suncajući na zimskom suncu uzivate u toplom napitku.

Obzirom da se padine Bjelasice na kojoj se nalazi skijaliste Jezerine nalaze na sjevernoj strani, snijeg se zadržava duže, pa je uzitak skijanja proizveden na čitavu sezonu. Neke staze su prema FIS standardima, što znači da su u potpunosti spremne i za takmicenja na najvišem nivou. Bjelasicu karakterise i dosta staza alternativnog tipa koje idu kroz sumu i koje prosto mame ljubitelje ekstremnijeg skijanja. Na pojedinim mjestima nagib staza je preko 60% što neke od njih čini fantastičnim za bavljenje ekstremnim skijanjem. Staze su izvanredno pripremljene i na njima se održava već tradicionalni ski fest koji privlači ne samo skijase već i turističke radnike iz republike i iz regiona. Blizina skijalista samom gradu uslovljava njegovu popularnost tako da ogroman broj stanovnika Podgorice i nekih južnijih crnogorskih opština koristi svaki slobodan dan da posjeti Bjelasicu. U okviru skijališta radi i škola skijanja i snouborda, gorska služba spasa, prva pomoć i brojne druge službe, čineći ovo skijaliste izuzetno atraktivnim i primamljivim kako za rekreativce tako i za profesionalce. Dužina glavne padine je preko 4 kilometra, izuzetno je široka, i spremna da primi više hiljada skijasa odjednom. Prvi skijaši, po tradiciji, sezonu otvaraju krajem decembra, odnosno za novogodišnje praznike. Pored skijališta na Jezerinama koje se nalazi u privatnom vlasništvu od 2019. godine otvoreno je skijalište Kolašin 1600 kojim upravlja država i koje je putem žičare K-7 povezano sa skijalištem na jezerinama.

2. Dolasci i noćenja turista

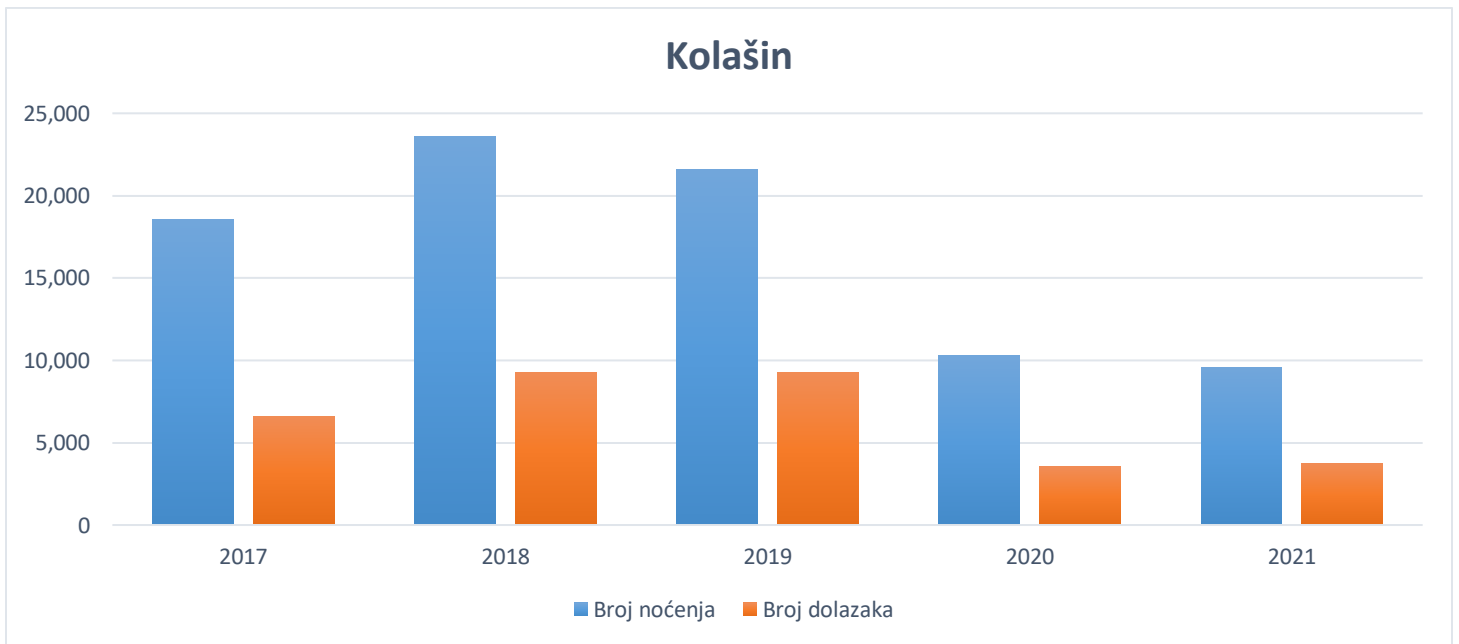
Kada govorimo o broju turista koji posjete Kolašin, uvidom u podatke MONSTAT, primjećujemo da je epidemija corona virusa koja je počela 2020. godine ozbiljno uzdrmala turističku privredu ovog grada koja se još uvijek nije oporavila u potpunosti. Sa nekada rekordnih blizu 80 hiljada noćenja u 2019. godini, u 2021. godini ostvareno je nešto oko 45 hiljada noćenja u kolektivnom smještaju. Dostupni podaci za 2022. godinu za period januar-oktobar pokazuju postepen oporavak turističke privrede i dostizanje cifre od blizu 70 hiljada noćenja u ovoj godini. Individualni smještaj je pretrpio osjetan udarac te je sa skoro 25 hiljada noćenja pao na jedva 10 hiljada noćenja što je gubitak od 60%.

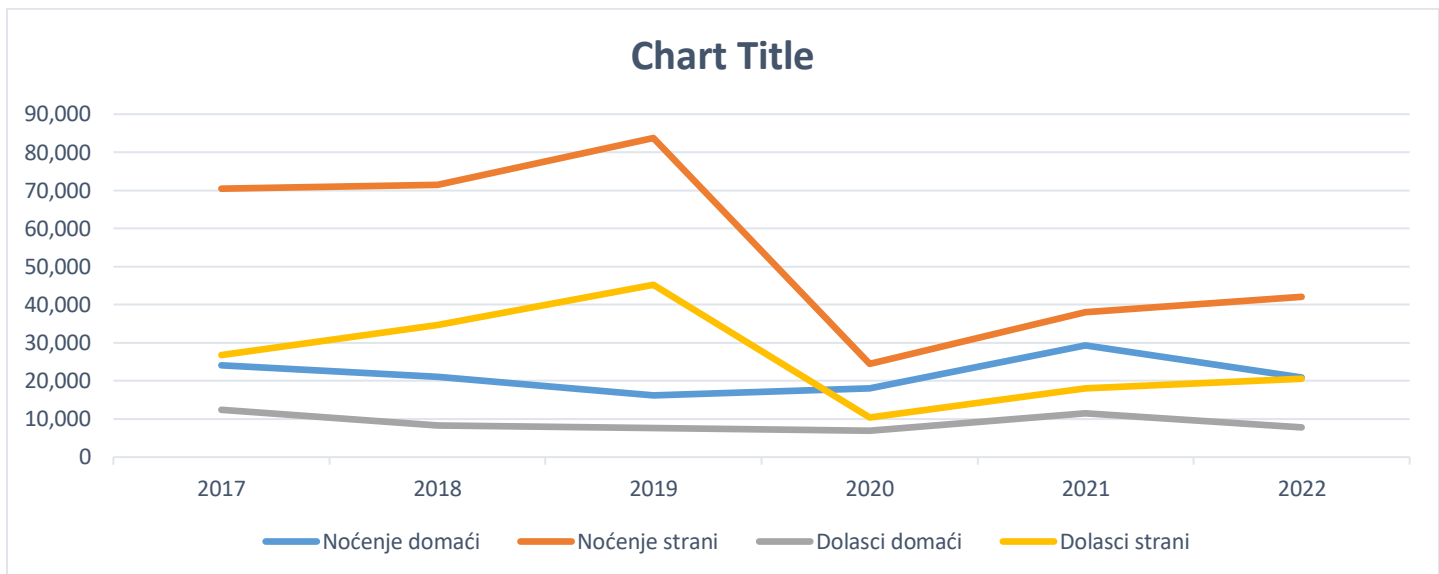
Dolasci i noćenja turista u kolektivnom smještaju u period od 2016 do 2022. godine:

Individualni smještaji obuhvataju chalete, kuće, apartmane, stanove i druge smještaje do 15 ležajeva.

Dolasci i noćenja turista u individualnom smještaju u period 2017 do 2021. godine. Podaci za 2022. godinu nijesu još uvijek dostupni.

Na osnovu dostupnih podataka možemo zaključiti da se oko 75% noćenja ostavari u kolektivnom smještaju i da 75% turista koji posjete Kolašin dolaze iz inostranstva.

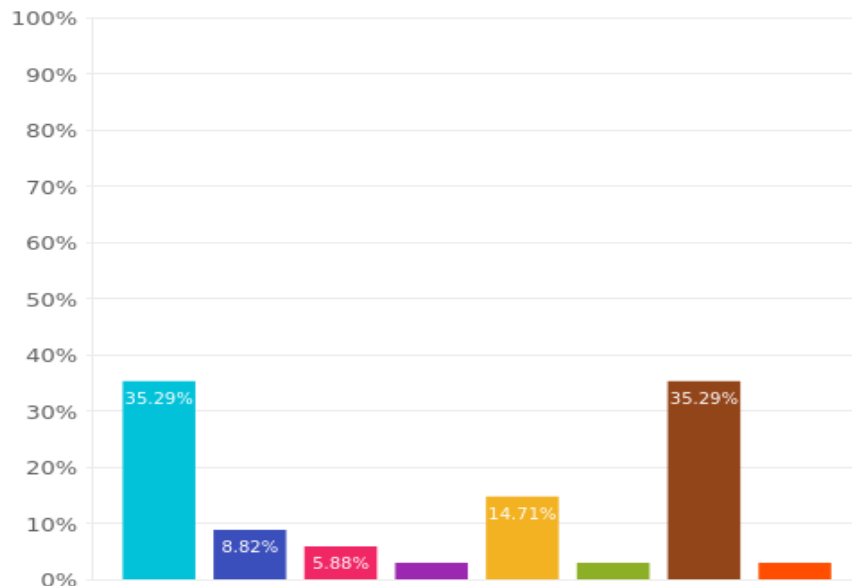
Kako je 2020. godine počela pandemija novog corona virusa prihodi od turizma su u Crnoj Gori opali za 90% u odnosu na predkriznu 2019. godinu, što se može vidjeti in a graficima. Međutim u 2021. godine crnogorska ekonomija se ostvarila snažan rast od približno 13% na šta je uticala dobra ljetnja i zimska sezona u kojima je ostvareno preko 70% prihoda iz 2019. godine koja je prema mnogim pokazateljima bila rekordna. Kako se vidi na graficima, turistički potencijal Kolašina je u 2021. godini započeo oporavak. Ostvareno je otprilike 57% noćenja u odnosu na rekordnu 2019. godinu, što pokazuje da tržište očekuje još jači oporavak u 2022. godini sa rastom broja vakcinisanih i usporavanjem pandemije.

3. Izazovi i perspektive

Tokom mjeseca novembra 2022. sprovedi smo online Upitnik putem kojeg smo od pružalaca turističkih usluga, građana Kolašina i turista prikupljali podatke o kvalitetu turističke ponude u Kolašinu i najvećim problemima koje treba rješavati u budućnosti. Podaci koje smo prikupili pokazuju da je najvažniji problem sa kojim se turistički sektor u Kolašinu suočio vezan za lošu vodovodnu i kanalizacionu infrastrukturu i lošu putnu infrastrukturu (47,06% ispitanika), lošu turističku promociju i nedostatak ulaganja u sportske i kulturne manifestacije. (35,35%), nedostatak van pansionskog sadržaja (26,47%), slaba povezanost između različitih tipova pružalaca turističkih usluga (17,65%) itd. Takođe, više od 70% ispitanika smatra da je fokus lokalne samouprave u naredna 4 godine trebalo bi da bude na ulaganju u vodovodnu i kanalizacionu infrastrukturu. Kada je riječ o ljetnjoj turističkoj sezoni 2022. 20,59% ispitanika je apsolutno zadovoljno sezonom, 26,47% ocenjuje turističku sezonu ocjenom 8 ili 7 na skali od 1 do 10, a oko 17,5% daje ocjene nižu od 7. Kada je riječ o digitalnim alatima koje pružaoci turističkih usluga i turisti koriste za promociju svog poslovanja 58,82% njih koristi Booking, a 47,06 koristi Instagram kao dve najčešće i najvažnije aplikacije za digitalnu promociju. Takođe, 94,12% ispitanika reklo je da je Kolašinu potrebna specijalizovana digitalna usluga koja će objediniti turističku ponudu grada. Kada su ih pitali o platformi/aplikaciji **lokalno.me**, 64,71% njih je odgovorilo da koristi aplikaciju, a 11,76% je reklo da nikada nije čulo za aplikaciju. Kada mjerimo zadovoljstvo korisnika aplikacijom, 38,24% je bilo prilično zadovoljno, a pet korisnika je ocijenilo aplikaciju sa ocjenom 10, dok je 5,88% je bilo prilično nezadovoljno uslugom koju aplikacija pruža (ocena 1). Prosečna ocena koju su ispitanici dali aplikaciji je 7,47 (na skali 1-10). Takođe, preko 60% ispitanika je odgovorilo da je aplikacija doprinijela poboljšanju njihovog poslovanja kroz privlačenje novih mušterija.

Kojoj kategoriji pripadate?

Answered: 34 Skipped: 0

- Izdavanje smještaja (hoteli, apartmani, chalet, sobe, eko katuni, etno sela itd.)
- Ugostiteljske usluge (restorani, konobe, picerije, kafići, kafe barovi, pubovi isl.)
- Organizatori događaja (sportski događaji, kulturne manifestacije i sl.)
- Poljoprivredni proizvođači
- Pružaoци usluga (turističku vodiči, turističke agencije, rentiranje džipova, jahanje konja, fotografisanje, iznajmljivanje bicikala i sl.)
- Turista/Korisnik usluga
- Stanovnik Kolašina
- Other (Please specify)

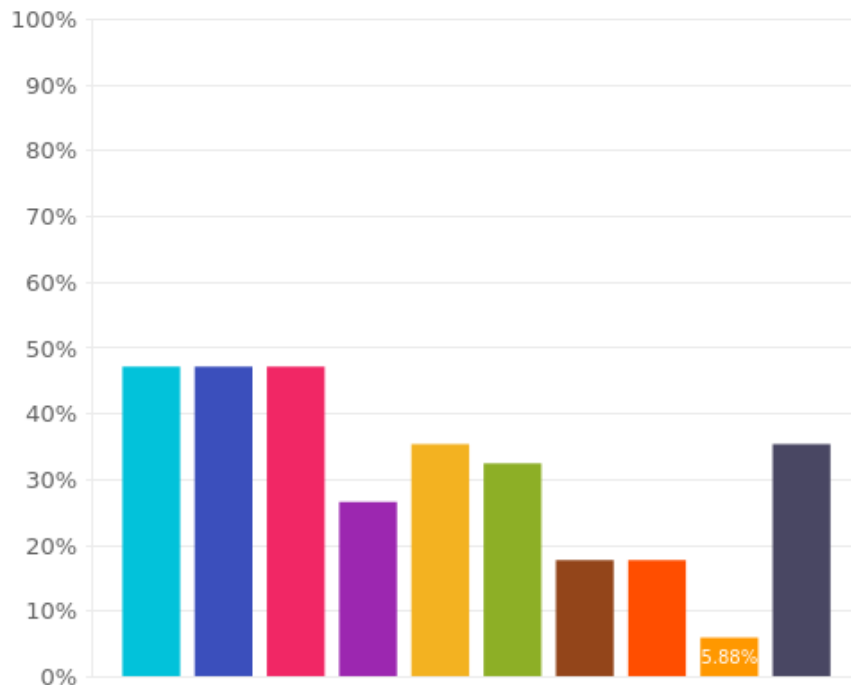
Choices	Response percent	Response count
Izdavanje smještaja (hoteli, apartmani, chalet, sobe, eko katuni, etno sela itd.)	35.29%	12
Ugostiteljske usluge (restorani, konobe, picerije, kafići, kafe barovi, pubovi isl.)	8.82%	3
Organizatori događaja (sportski događaji, kulturne manifestacije i sl.)	5.88%	2
Poljoprivredni proizvođači	2.94%	1
Pružaoци usluga (turističku vodiči, turističke agencije, rentiranje džipova, jahanje konja, fotografisanje, iznajmljivanje bicikala i sl.)	14.71%	5
Turista/Korisnik usluga	2.94%	1
Stanovnik Kolašina	35.29%	12
Other (Please specify)	2.94%	1

Other (Please specify)

1.

Koji su najveći problemi koji utiču na kvalitet turističke ponude Kolašina? (možete izabrati više odgovora)d

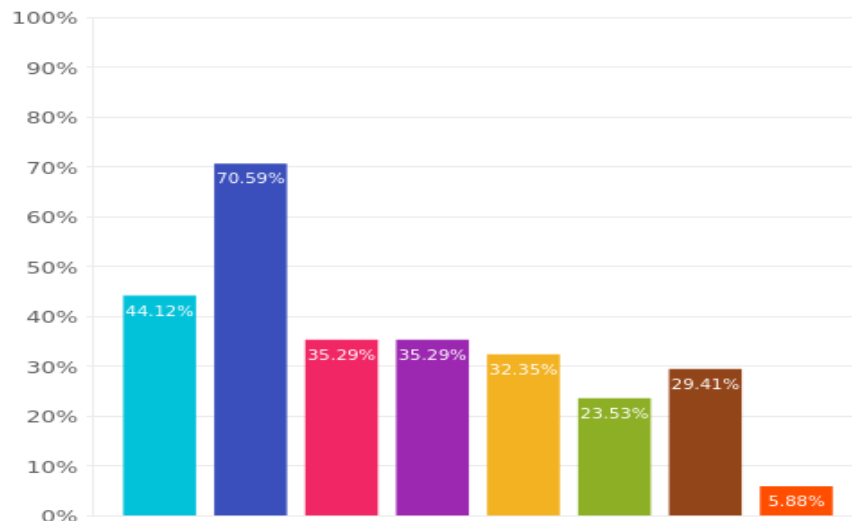
Answered: 34 Skipped: 0

- Loša putna infrastruktura
- Loša kanalizaciona mreža
- Loša vodovodna mreža i česti nestanci vode
- Nedostatak vanpansionskog sadržaja
- Loša promocija turističkih potencijala grada
- Nedovoljno ulaganje u sportske i kulturne manifestacije od strane lokalne uprave
- Slaba povezanost između pružalaca različitih vrsta turističkih usluga
- Nedovoljno ulaganje u agro turizam
- Nizak kvalitet lokalne turističke ponude (nizak nivo usluga, slab smještaj, negostoljubljivo osoblje i sl.)
- Nedostatak kvalitetne i školovane radne snage
- Other (Please specify)

Fokus lokalne uprave u naredne četiri godine mora biti na? (samo jedan odgovor)

Answered: 34 Skipped: 0

- Ulaganje u putnu infrastrukturu
- Ulaganje u kanalizacionu i vodovodnu infrastrukturu
- Ulaganje u promociju ponude grada na sajmovima i putem savremenih sredstava marketinga i komunikacije
- Ulaganje u vizuelni identitet i bredniranje turističke ponude
- Ulaganje u unapređenje seoskog turizma
- Ulaganje u poljoprivrednu proizvodnju radi zadovoljenja potreba turističke privrede
- Digitalizacija i objedinjavanje turističke ponude
- Other (Please specify)

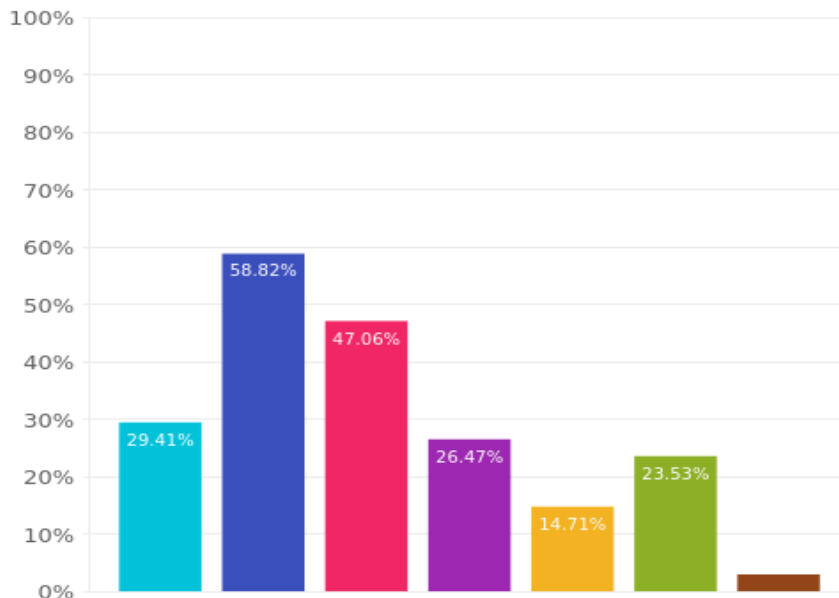
Choices	Response percent	Response count
Ulaganje u putnu infrastrukturu	44.12%	15
Ulaganje u kanalizacionu i vodovodnu infrastrukturu	70.59%	24
Ulaganje u promociju ponude grada na sajmovima i putem savremenih sredstava marketinga i komunikacije	35.29%	12
Ulaganje u vizuelni identitet i bredniranje turističke ponude	35.29%	12
Ulaganje u unapređenje seoskog turizma	32.35%	11
Ulaganje u poljoprivrednu proizvodnju radi zadovoljenja potreba turističke privrede	23.53%	8
Digitalizacija i objedinjavanje turističke ponude	29.41%	10
Other (Please specify)	5.88%	2

Other (Please specify)

1. Sinhronizaciju događaja i njihova kategorizacija. Očuvanje lokalnog identiteta.
2. Ulaganje u sve segmente kulture, ostalo će doći sa tim

Koji od sledećih servisa je najznačajniji za promociju Vašeg biznisa ili koji koristite radi rezervacije smještaja i drugih usluga?

Answered: 34 Skipped: 0

- AirBnb
- Booking.com
- Instagram
- Facebook
- Oficijalni sajt moje firme
- Saradnja sa turističkim agencijama
- Other (Please specify)

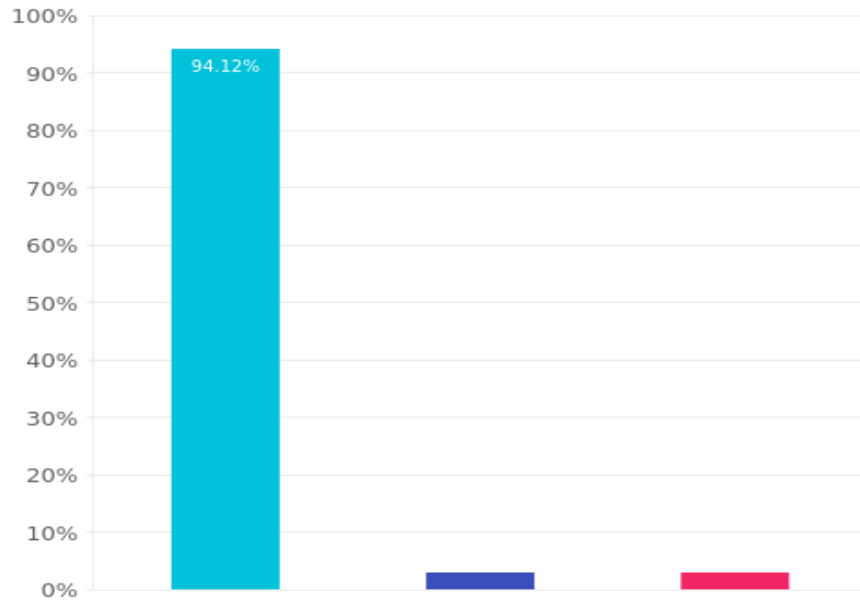
Choices	Response percent	Response count
AirBnb	29.41%	10
Booking.com	58.82%	20
Instagram	47.06%	16
Facebook	26.47%	9
Oficijalni sajt moje firme	14.71%	5
Saradnja sa turističkim agencijama	23.53%	8
Other (Please specify)	2.94%	1

Other (Please specify)

1. [Lični kontakt](#)

Da li je Kolašinu neophodan digitalni servis koji će turističku ponudu objediniti na jednom mjestu?

Answered: 34 Skipped: 0

● Da, naravno

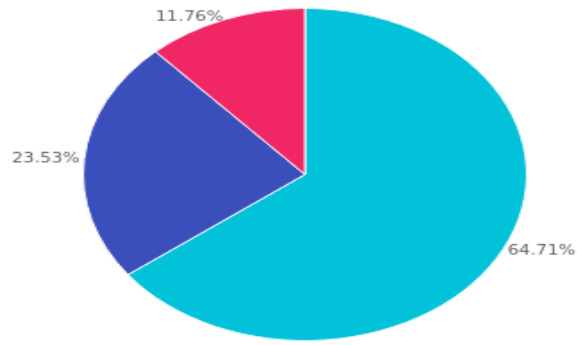
● Ne, imamo druge prioritete

● Ne znam, nijesam siguran

Choices	Response percent	Response count
Da, naravno	94.12%	32
Ne, imamo druge prioritete	2.94%	1
Ne znam, nijesam siguran	2.94%	1

Da li koristite aplikaciju Lokalno.me?

Answered: 34 Skipped: 0

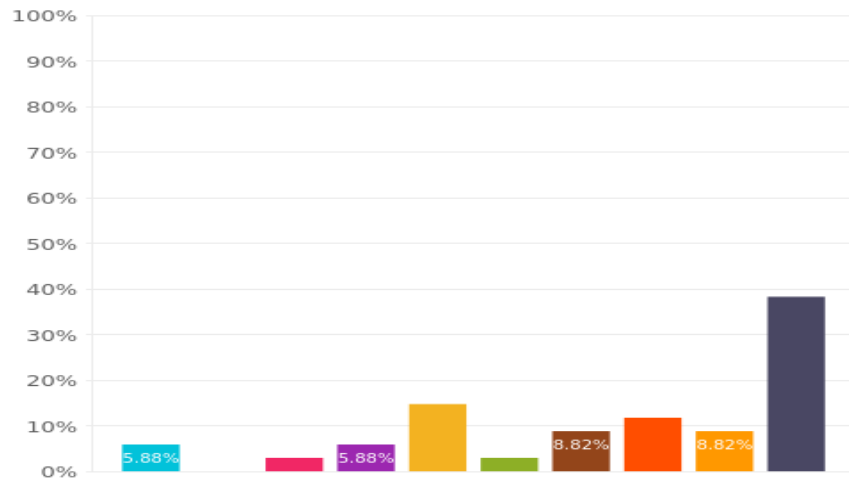

- Da
- Ne
- Nijesam upoznat/a sa aplikacijom

Choices	Response percent	Response count
Da	64.71%	22
Ne	23.53%	8
Nijesam upoznat/a sa aplikacijom	11.76%	4

Ukoliko je odgovor na predhodno pitanje DA nastavite dalje.
Koliko ste zadovoljni obimom usluga koji pruža aplikacija Lokalno.me?

Answered: 34 Skipped: 0

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

Average rating: 7.47

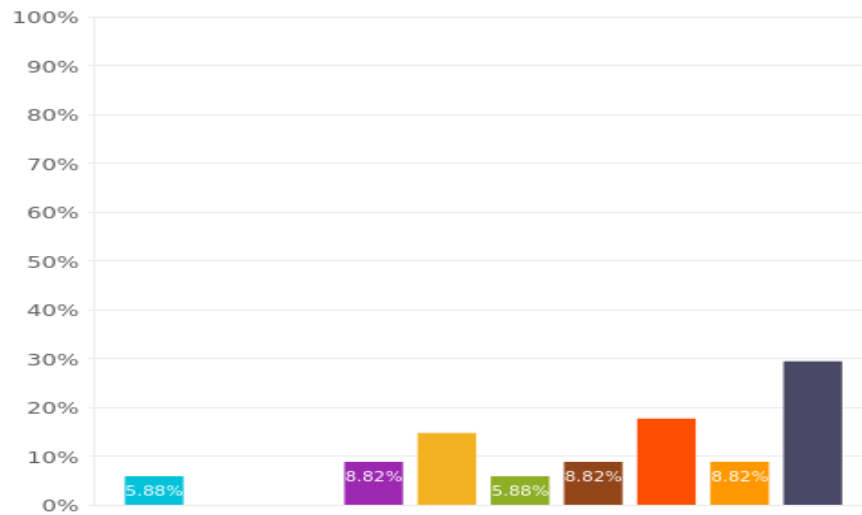
Ukoliko ste Vlasnik privatnog biznisa povezanog sa turizmom:

U kojoj mjeri je sama aplikacija i prateći marketing unaprijedili vidljivost Vašeg biznisa na lokalnom nivou?

Ukoliko ste turista ili stanovnik Kolašina:

U kojoj mjeri je sama aplikacija doprinijela međusobnom povezivanju turističkih poslenika i predstavljanje kompletne turističke ponude grada na jednom mjestu?

Answered: 34 Skipped: 0

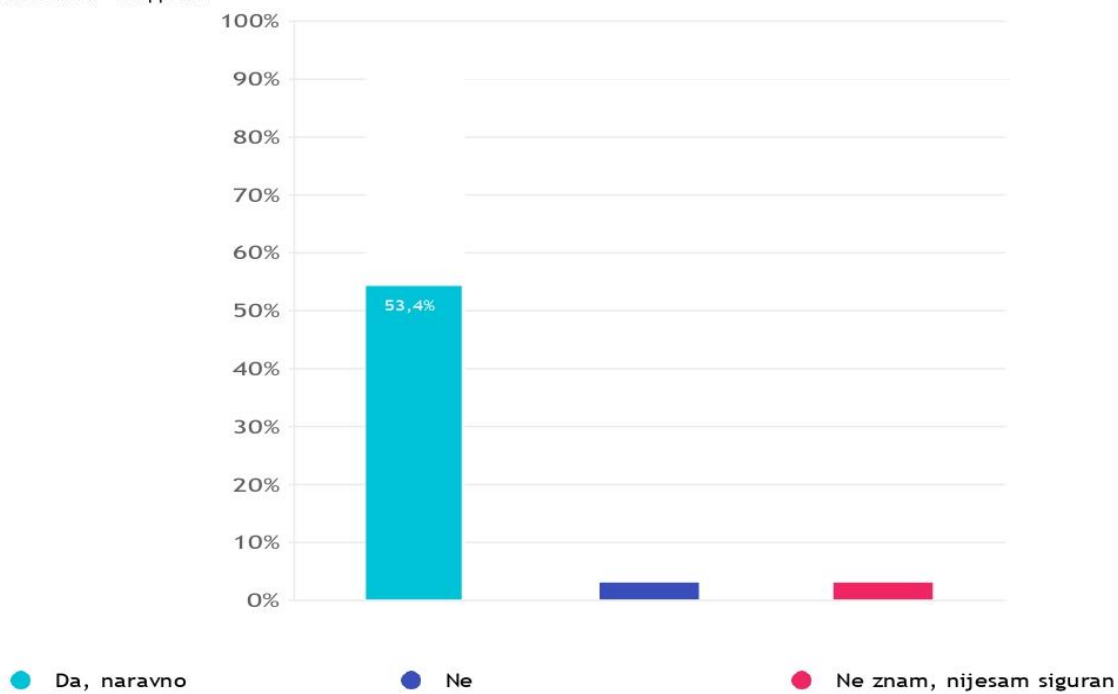
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

Rating	Response percent	Response count
1	5.88%	2
2	0.00%	0
3	0.00%	0
4	8.82%	3
5	14.71%	5
6	5.88%	2
7	8.82%	3
8	17.65%	6
9	8.82%	3
10	29.41%	10

Average rating: 7.26

Da li ste zahvaljujući aplikaciji Lokalno.me smanjili upotrebu štampanog materijala u svojim objektima za više od 50%(apartmani, hoteli, ugostiteljski objekti, agencije itd.)?

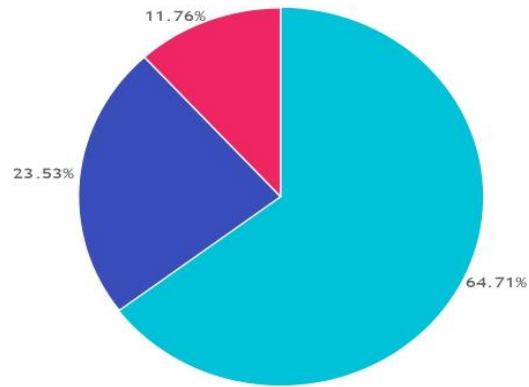
Answered: 34 Skipped: 0

Choices	Response percent	Response count
Da, naravno	53,4%	18
Ne	36,6%	12
Ne znam, nijesam siguran	10%	4

Da li je aplikacija Lokalno.me privukla nove kupce, mušterije i korisnike Vaših usluga u prethodnom periodu?

Answered: 34 Skipped: 0

● Da

● Ne

● Ne znam, još uvijek je rano da procijenim

Choices	Response percent	Response count
Da	64.71%	22
Ne	23.53%	8
Ne znam, još uvijek je rano da procijenim	11.76%	4